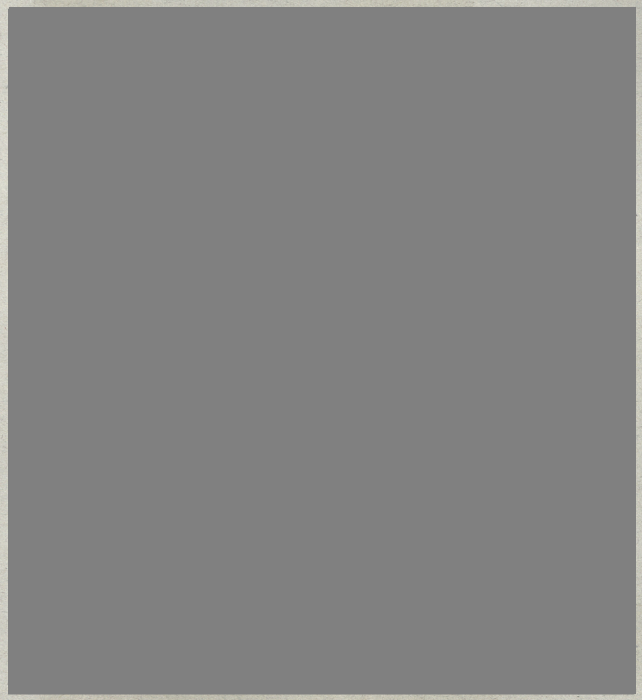
Θέατρο

Της **Νόνας Μολέσκη**
nonamoleski@hotmail.com

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞ ΟΨΕΩΣ

«Φαύστα» του Μποστ σε σκηνοθεσία Τζούλης Γρηγορίου και Εύας Καλομοίρη

Πιστεύω ακράδαντα πως ο Μποστ αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια του νεοελληνικού πολιτισμού του 20ου αιώνα. Και τι δεν αντικαθρεφτίστηκε στον καθρέφτη του έργου του: το ιδεολογικά χρωματισμένο και τερατοδώς διογκωμένο γλωσσικό ζήτημα, ο αστικός καθωσπρεπισμός, η εθνική μεγαλομανία, βασισμένη πάνω στην αιώνια πεποίθηση πως «πας μη Έλλην βάρβαρος» και πάνω στην επιλεκτική ανθολόγηση και καταχρηστική μυθοποίηση των λαμπρών στιγμών του έθνους. Η αιχμηρή πολιτική του σκέψη και το εξαιρετικής ποιότητας χιούμορ του τον έκαναν ειδικό στην εντόπιση, την παρουσίαση και την ανελέπτη γελοιοποίηση κάθε λογής στερεοτύπων.

Στο γραμμένο με το απαράμιλλο ύφος του συγγραφικό σημείωμα στο πρόγραμμα της πρώτης παρουσίασης της «Φαύστας» από την Ελευθέρα Σκηνή, σχεδόν 60 χρόνια πριν, απαριθμώντας τα προτερήματα του κειμένου του, ο Μποστ αναφέρει ότι προσθέτοντας κάμποσα τραγούδια το έργο γίνεται «μιούζικαλ» δύο ωρών, αφαιρώντας τα όμως γίνεται «μονόπρακτο» μιας ώρας. Επίσης, προσθέτοντας μερικές ατάκες για την επικαιρότητα το έργο γίνεται «πολιτικό», αφαιρώντας τες όμως γίνεται «σκηνικό παιχνίδι». (Σε παρένθεση, έτσι, για να ακουστεί λίγο η φωνή του Μποστ: στο ίδιο κείμενο ομολογεί ότι έκανε το χαμένο παιδί κοριτσάκι μόνο και μόνο για να ομοιοκαταληκτεί με το Ριτσάκι, επειδή αν το έκανε αγοράκι, θα έπρεπε να το ονομάσει Γρηγοράκη.)

Τι επιλογές έκανε η ομάδα Λατέρνα Παραγωγές παρουσιάζοντας τη «Φαύστα» στην εκπνοή της καλοκαιρινής περιόδου του 2022; Τουλάχιστον στο επίπεδο της στοχοθέτησης, την πιο σημαντική: να κατανοήσει εις βάθος και ν' απολαύσει υποκριτικά τον τρελό σουρεαλισμό του Μποστ, τη σπαραχτικά αστεία σύνταξή του και τον απίστευτο δεκαπεντασύλλαβο που συνθλίβει τις πτωτικές καταλήξεις. Μόνο έτσι οι δημιουργοί της παραγωγής μπορούσαν να γίνουν αγωγοί της αισθητικής του συγγραφέα προς το κοινό τους. Παρακολουθήσαμε την παράσταση στη Λευκωσία, στην αυλή του Flea Theatre που ανταγωνιζόταν στη σουρεαλιστικότητά του το παρουσιαζόμενο κείμενο -ακόμα και δύο συμπαθείς γατούλες κυκλοφορούσαν άνετα στη σκηνή την ώρα που παιζόταν το φοβερό επεισόδιο όπου γάτοι κατασπαράζουν το Ριτσάκι επειδή δεν πλύθηκε και μύριζε ψαρίλα!

Αλλά η παράσταση σε σκηνοθεσία Εύας Καλομοίρη και Τζούλης Γρηγορίου πέρασε από τις κοινότητες Κυπερούντας, Σπηλιών, Περιστερώνας και Τεμβριάς, στο πλαίσιο του Προγράμματος Πολιτιστικής Αποκέντρωσης του Υφυπουργείου Πολιτισμού κι αυτό το πλαίσιο συνθηκών σίγουρα διαμόρφωσε σε μεγάλο βαθμό το τελικό καλλιτεχνικό προϊόν. Το ζητούμενο, λοιπόν, ήταν να φτιαχτεί μια παράσταση ανάλαφρη και ευκίνητη, με την κυριολεκτική και μεταφορική έννοια. Μ' αυτό το σκεπτικό δούλεψε η Σωσάννα Τομάζου που δημιούργησε τα σκηνικά μίνιμαλ, φτιαγμένα για να χωράνε οπουδήποτε, διακοσμημένα όμως στην αισθητική των ασπρόμαυρων σκίτσων του Μποστ. Αλλά κι η Εύα Καλομοίρη, η σχεδιασμένη από την οποία κίνηση γέμιζε τον χώρο και τον χρόνο της παράστασης και συνόδευε συνεχώς τον λόγο των ηθοποιών. Το σκηνοθετικό εύρημα να μοιραστεί ο λόγος του ενός ρόλου σε πέντε υποκριτικές φωνές ή ακόμα κι η εικόνα ενός ρόλου σε δύο ηθοποιούς (το πρόσωπο και το σώμα του ενός και τα χέρια του άλλου) ενίσχυε την εντύπωση της συνεχούς κινητικότητας στη σκηνή και της συνειδητά επιλεγμένης ομαδικότητας. Στον ίδιο σκοπό συνέβαλλαν κι οι συχνές αλλαγές στη διανομή των ρόλων.

Τελικά, από τις πιθανές εκδοχές του ανεβάσματος του κειμένου του που ανέφερε ο Μποστ, επικράτησε η επιλογή του «σκηνικού παιχνιδιού»(παρότι το «πιο πολιτικό κομμάτι» για τον καταμερισμό των φορολογικών βαρών μια χαρά ακούστηκε), με μερικές πινελιές από μιούζικαλ. Και ας ήταν οι μουσικές επιλογές χωρίς κοινό αισθητικό παρονομαστή, κατανοεί κανείς ότι μια φτιαγμένη για τις συγκεκριμένες συνθήκες εκστρατείας παραγωγή έπρεπε να είναι διασκεδαστική ΚΑΙ εξ όψεως και μάλιστα εκ πρώτης όψεως, για να μπορέσει να δημιουργήσει κανάλι «χαρούμενης εμπιστοσύνης» (όρος δικός μου, συγγνώμη) με τους θεατές τους και να τους μεταδώσουν το μποστικό χιούμορ.

Οι πέντε ηθοποιοί, η Μικαέλλα Θεοδουλίδου, η Μυρτώ Κουγιάλη, ο Αντρέας Κουτσόφτας, ο Μιχάλης Καζάκας και η Μαρία Κωνσταντίνου ήταν γεμάτοι ενέργεια και εξέπεμπαν μεταδοτική καλή διάθεση. Η αρχή της ομαδικότητας έδινε στην παράσταση χροιά δημοκρατικότητας και συντροφικότητας. Κι η ανεμελιά, που μερικές φορές χαρακτηρίζει τις παραγωγές που περνούν από καλοκαιρινές περιοδείες, υπερνικούσε τις αντικειμενικές δυσκολίες του γρήγορου ρυθμού και του δεκαπεντασύλλαβου λόγου.